

Yttrande över betänkandet Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet ser positivt på ambitionen att skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete. MFD tillstyrker förslagen om att fler och bredare utredningar ska kunna göras. Vi tillstyrker i stort även de sekretessbrytande förslag som syftar till att utredningar ska kunna involvera flera verksamheter eller samhällsaktörer. För att kunna ha ett effektivt informationsutbyte och dra lärdomar är det dock också avgörande att berörda myndigheter har en gemensam informationsstruktur och en gemensam begreppsapparat. MFD vill också lyfta vikten av att sekretessbrytande åtgärder genomförs med stor försiktighet. Enskilda individers rätt till självbestämmande och integritet måste även fortsättningsvis vara vägledande och en grund för offentliga verksamheter.

Myndighetens synpunkter

Rätten till liv och bästa möjliga hälsa skyddas av flera internationella konventioner som Sverige anslutit sig till, däribland FN:s barnkonvention och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Regeringen och ansvariga myndigheter är därmed skyldiga att utreda suicidfall och arbeta förebyggande för att minska risken för suicid, med ett särskilt ansvar gentemot personer som befinner sig i statens vård.¹ Både FN:s kommitté för

¹ Se till exempel Europadomstolen, Fernandez de Oliviera mot Portugal [stor kammare], dom den 31 januari 2019, ansökan nr 78103/14, paras. 104–108, 113–115 och 137–140.; FN:s kommitté för mänskliga rättigheter (2019), ”Allmän kommentar nr. 36: rätten till liv”, CCPR/C/GC/36, para. 9 och 25; och FN:s kommittén

barnets rättigheter och FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har nyligen uttryckt oro över frekvensen av suicid i utsatta grupper och rekommenderat Sverige att kraftsamla i det förebyggande arbetet.²

Mot denna bakgrund ser MFD positivt på förslagen i föreliggande betänkande. MFD vill dock lyfta vikten av att vidare analyser och åtgärder som vidtas utifrån utredningens förslag har dessa konventioner och rekommendationer som utgångspunkt. Framtida åtgärder bör i högre grad sikta på att minska suicid i särskilt utsatta grupper.

8.2 Bättre förutsättningar för lex Maria- och lex Sarah utredningar

MFD tillstyrker de förslag som ska leda till bättre förutsättningar för ändamålsenliga lex Maria- och lex Sarah-utredningar genom större möjligheter att utbyta information. I stort tillstyrker MFD därmed även de sekretessbrytande förslag som syftar till att utredningar ska kunna involvera flera verksamheter eller samhällsaktörer.

En förutsättning för att kunna göra breda och gränsöverskridande utredningar och att kunna dra lärdomar i preventivt syfte är dock att informationsutbytet mellan berörda aktörer är ändamålsenligt och effektivt. För att kunna förstå de komplexa händelsekedjor som ofta föregår suicid är det, förutom lättnader i sekretessregler, även mycket viktigt att det finns en gemensam informationsstruktur och en gemensam begreppsapparat.

MFD vill i detta sammanhang också lyfta vikten av att sekretessbrytande åtgärder genomförs med stor försiktighet. Enskilda individers rätt till självbestämmande och integritet måste även fortsättningsvis vara vägledande och en grund för offentliga verksamheter. Såväl vårdsökande som anhöriga och efterlevande måste kunna vända sig med trygghet till olika instanser.

för barnets rättigheter, "Allmän kommentar nr 15 (2013) om barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa (art. 24)", CRC/C/GC/15, paras. 34–38.

² Barnrättskommittén (2023), "Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport", CRC/C/SWE/CO/6-7, para. 19; Funktionsrättskommittén (2024), "Sammanfattande kommentarer avseende Sveriges kombinerade andra och tredje periodiska rapport", CRPD/C/SWE/CO/2-3, paras. 53–54.3 Prop. 2017/18:186, s. 92f.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Pernilla Börjesson och utredare Mikael Ståhl (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén